

МЕДІАВИМІР ДІЯЛЬНОСТІ ПОЛІЦІЇ В УМОВАХ ВІЙНИ (НА ПІДСТАВІ АНАЛІЗУ НОВИН)

КУЗЮКОВА Діана,

здобувач вищої освіти,

Криворізький навчально-науковий інститут,

Донецький державний університет внутрішніх справ

ВЕСЕЛОВ Микола,

доктор юридичних наук, професор,

професор кафедри державно-правових дисциплін,

Криворізький навчально-науковий інститут,

Донецький державний університет внутрішніх справ

Ключові слова: *медіа, поліція, новини, Україна.*

Keywords: *media, police, news, Ukraine.*

Згідно зі ст. 1 та 2 Закону України «Про Національну поліцію» «поліція – це центральний орган виконавчої влади, який служить суспільству шляхом забезпечення охорони прав і свобод людини, протидії злочинності, підтримання публічної безпеки і порядку». Задля виконання цих завдань законодавство наділяє поліцейських необхідними повноваженнями. Зокрема в Законі про Національну поліцію лише у ст. 23 закріплено понад п'ятдесят таких повноважень (З-н «Про Національну поліцію», 2015). До цього можна додати, що інші (додаткові) повноваження поліцейських можуть міститися в інших законах.

Повномасштабне вторгнення країни-агресора і, як наслідок – триваюча війна в Україні, спонукало до суттєвого розширення повноважень Національної поліції (далі – НПУ), як мінімум на час тривання воєнного стану, а також залучення органів та підрозділів, що входять до системи поліції до участі у заходах оборони України, виконання завдань територіальної оборони, забезпечення та здійснення заходів правового режиму воєнного стану тощо.

Яким чином ці правові зміни та ситуація в країні в цілому вплинула на пріоритети та особливості діяльності НПУ? За основу у цьому дослідженні (щоб спробувати дати відповідь на зазначене запитання) нами було проведено вибірковий аналіз новин про резонансні чи «актуальні» події з життя (службової діяльності) українських поліцейських за тематичним та кількісними критеріями. Емпіричну основу дослідження склали найбільш характерні для

певного довоєнного та воєнного періоду новини з офіційного сайту НПУ (<https://www.npu.gov.ua/>) протягом чотирьох останніх років (2020–2023 рр.). Часовим зрізом для порівняння було обрано березень-місяць.

На підставі проведеного аналізу було узагальнено найтипівіші «умовні» напрямки та прояви діяльності НПУ, зроблено їх розподіл у відсотках (для прикладу продемонстровано розподіл таких фактів за 2020 рік).

Рис. 1. Аналіз типових напрямів діяльності НПУ у березні 2020 року

Джерело: за власними узагальненням інформації з новин (період пошуку: 01.03.2020-31.03.2020). (Офіційний сайт Національної поліції України)

Виходячи з аналізу, було встановлено, що у довоєнні роки (2020–2021 р.р.), умовно кажучи, у центрі уваги поліції перебували питання щодо виявлення фактів незаконного обігу наркотичних речовин (22 %), порушення ПДР, ДТП та заходи підвищення рівня безпеки дорожнього руху (10 %), протидія COVID-19 та карантинні заходи (15 %), протидія корупції (15 %), реагування на повідомлення про масові мінування різних закладів (7 %), боротьба з організаційною злочинністю (7 %), заходи забезпечення громадської безпеки (3 %). Характерними для того часу були також такі напрями як, контроль та виявлення фактів незаконного обігу зброї та

боєприпасів (3,5 %), відпрацювання прифронтових населених пунктів ООС (7 %), виявлення випадків нелегальної міграції (7 %), надання допомоги особам, які її потребували через безпорадний стані (3,5 %), заходи кібербезпеки та протидія кіберзлочинності (3 %), затримання озброєних злочинців (7 %). Озираючись назад, з урахуванням подій лютого 2022 року, сьогодні можна констатувати, що певні передвісники війни у суспільному житті українців та діяльності поліції вже простежувалися і тоді (у передвоєнний період).

Ситуація починає суттєво змінюватися з 2022 року.

Рис. 2. Аналіз типових напрямів діяльності НПУ у березні 2022 року

Джерело: за власними узагальненням інформації з новин (період пошуку: 01.03.2022–31.03.2022). (Офіційний сайт Національної поліції України)

На перший план у діяльності поліції виходять завдання з евакуації населення з небезпечних ділянок (територій) (24 %), боротьби з мародерством (2 %), надання гуманітарної допомоги населенню у прифронтових зонах та тимчасово переміщеним особам (7 %). У воєнні роки змінюється навіть характер злочинності, актуальною стає практика документування поліцією військових злочинів рф на території України (22 %), фактів незаконної фото- та відеозйомки цивільними особами сил та засобів ЗСУ (2 %), шахрайства, вчиненого стосовно тимчасово переміщених осіб (2 %), незаконної торгівлі гуманітарною допомогою (2 %), спроб незаконного перетину кордону

чоловіками призовного віку (2 %). Водночас не зникають цілком і злочини так званої загально кримінальної спрямованості (12 %).

Рис. 3. Аналіз типових напрямів діяльності НПУ у березні 2023 року

Джерело: за власними узагальненням інформації з новин (період пошуку: 01.03.2023-31.03.2023). (Офіційний сайт Національної поліції України)

Досліджуючи 2023 рік, можна зробити висновки, що найактуальнішими питаннями (станом на березень-місяць) того року для поліції виявились: формування, комплектування та висвітлення (популяризація) діяльності штурмової бригади «Лють» (34 %), затримання військовослужбовців армії агресора на деокупованих та прилеглих до зони проведення активних бойових дій українських територіях (9 %), евакуація населення з небезпечних ділянок (населених пунктів) (9 %), корупція чиновників та підрядників-підприємців у сфері забезпечення цивільного захисту населення (9 %), протидія кіберзлочинності у військовій сфері (3 %), пошук зниклих (в наслідок війни) дітей (3 %), шахрайство щодо родичів полонених (5 %), рятувальні заходи та надання допомоги постраждалим від повітряних атак ворога (18 %), документування та розслідування кримінальних правопорушень щодо державних зрадників (коллаборантів) (9 %).

Безумовно, що інші злочини загальної спрямованості, зокрема вчинені на побутовому ґрунті, також ні куди не поділися. Однак нагадаємо, що предметом нашого аналізу були «поліцейські новини»,

призначенням яких, у першу чергу, є популяризація діяльності НПУ, демонстрація показового виконання завдань цього державного органу. Офіційна статистика, напевно, могла б більш точно продемонструвати характер та рівень криміногенної ситуації у країні, проте, за такого підходу поза увагою дослідника залишилася б низка інших, не менш важливих функцій НПУ, характерних для сучасного воєнного періоду.

Тож, застосований підхід та отримані за результатами аналізу дані свідчать, що за час війни в нашій країні змінилися (доповнилися) не лише нормативні підстави для діяльності НПУ, а й фактичні обставини, характеристики безпекової ситуації, які вплинули на сучасні завдання та пріоритету у роботі поліцейських.

Список використаних джерел

1. About the National Police: Law of Ukraine No. 580-VIII dated 02.07.2015. Editorial from 01.01.2024. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>.

2. Police of Ukraine. (2020). News (search period: 01.03.2020-31.03.2020). URL: <http://surl.li/qtonf>.

3. Police of Ukraine. (2022). News (search period: 01.03.2022-31.03.2022). URL: <http://surl.li/qtonr>.

4. Police of Ukraine. (2023). News (search period: 01.03.2023-31.03.2023). URL: <http://surl.li/qtoog>.

КОЛІР ЯК АСОЦІАТ ОБРАЗУ УКРАЇНИ В ДИЗАЙНІ ОБКЛАДИНКИ ЗАРУБІЖНИХ ЖУРНАЛІВ

МИКИТІВ Галина,

*кандидат наук із соціальних комунікацій, доцент,
доцент кафедри видавничої справи та редагування, кафедра
видавничої справи та редагування факультету журналістики,
Запорізький національний університет*

Ключові слова: колір, медіа, образ, Україна.

Keywords: color, media, image, Ukraine.

Колористика у житті та світогляді українців здавна відігравала надзвичайно важливу роль. Колір є одним із основних способів